



บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า การประถมศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความมั่นคงและความก้าวหน้าของชาติ เพราะประชาชนส่วนใหญ่สิ้นสุดการศึกษาในระบบโรงเรียนในระดับการศึกษานี้ ถ้าการประถมศึกษามีคุณภาพก็หมายถึงประชากรส่วนใหญ่มีคุณภาพด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : 3) และการประถมศึกษาเป็นการศึกษาที่รัฐจะต้องใช้งบประมาณมากกว่าการศึกษาระดับอื่น เพราะเป็นการศึกษาระดับที่รัฐจะต้องจัดให้แก่ประชากรอย่างทั่วถึง เพื่อให้พลเมืองส่วนใหญ่ของประเทศมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ตามมุ่งหมายของหลักสูตร สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข ตลอดจนช่วยพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นด้วย (กมล ภูประเสริฐ 2527 : 25)

หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการประถมศึกษาส่วนใหญ่คือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งแบ่งการบริหารออกเป็น 4 ระดับคือ ระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับกลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน (ราชกิจจานุเบกษา 2523 : 5 - 18) โรงเรียนเป็นหน่วยงานที่สำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปปฏิบัติเพื่อให้การศึกษาแก่เยาวชนโดยตรง การบริหารงานของโรงเรียนประถมศึกษาประกอบด้วยงาน 6 งานคือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน ทั้ง 6 งานมีเป้าหมายหลักร่วมกันที่ต้องการให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรประถมศึกษา โดยมีงานวิชาการเป็นงานหลัก งานอื่นเป็นงานสนับสนุนงานวิชาการให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : 27) ส่วน อุทัย บุญประเสริฐ และ ชโลมใจ กิงการวัฒน์ (2528 : 27)

กล่าวว่า งานวิชาการถือเป็นหัวใจของโรงเรียน วัตถุประสงค์ของการบริหารโรงเรียนคือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนพัฒนาความรู้ความสามารถทักษะและเจตคติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจะเป็นตัวชี้ให้เห็นคุณภาพและความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอย่างชัดเจน

การพัฒนาคุณภาพนักเรียนเป็นภารกิจหลักที่กำหนดเป็นนโยบายสำคัญของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และหน่วยงานในสังกัดทุกระดับจะต้องใช้เป็นแนวทางในการบริหารให้ส่งผลการพัฒนานักเรียนตามที่หลักสูตรกำหนด อย่างไรก็ตาม จากสภาพที่เป็นจริงพบว่า ถึงแม้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยส่วนรวมจะสูงขึ้น แต่จากผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในชั้นดังกล่าวอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2529 : 6-7) ทั้งนี้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2527 เป็นต้นมา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงได้กำหนดโครงการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ขึ้นทุกปี โดยจัดสรรงบประมาณให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดทุกจังหวัดดำเนินการประเมินระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นรายห้องเรียน โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน และรายอำเภอ เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการบริหารการประถมศึกษาของโรงเรียนในสังกัด (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดภูเก็ต 2531 : 1) และจากผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2531 ของเขตการศึกษา 4 ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดศรีสะเกษ หนองบัวลำภู หนองคาย และหนองบัวลำภู พบว่า ผลโดยเฉลี่ยรวมทุกจังหวัด กลุ่มทักษะ (ภาษาไทย) เท่ากับร้อยละ 71.40 กลุ่มทักษะ (คณิตศาสตร์) ร้อยละ 56.30 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ร้อยละ 62.03 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ร้อยละ 79.44 และกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ร้อยละ 72.13 เมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติตั้งไว้ คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทักษะไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 และกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 จะเห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2532 : 29)

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่า จุดมุ่งหมายของการจัดการประถมศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีคุณสมบัติตามที่หลักสูตรศึกษาระดับประถมศึกษา กำหนด และเนื่องจากงานวิชาการ เป็นส่วนสำคัญที่สุดที่จะช่วยพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นว่าโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจากข้อมูลการประเมินคุณภาพนักเรียน น่าจะเป็นโรงเรียนที่มีการบริหารงานวิชาการที่ดี และจากผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของทุกสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปรากฏว่าผลโดยภาพรวมของจังหวัดในเขตการศึกษา 4 อยู่ในระดัปลานกลาง แต่ในระดัปลานโรงเรียนมีโรงเรียนจำนวนหนึ่งที่มีนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเหล่านี้เพื่อจะได้ทราบสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงในเขตการศึกษา 4 เพื่อนำผลมาใช่เป็นประโยชน์สำหรับโรงเรียนอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 4
2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 4

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษาที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 4

2. การวิจัยครั้งนี้งานศึกษาการบริหารงานวิชาการตามกรอบแนวคิดใน
โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งได้กำหนดไว้ 9 ด้าน ได้แก่

2.1 งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

2.2 งานการเรียนการสอน

2.3 งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

2.4 งานวัดและประเมินผล

2.5 งานห้องสมุด

2.6 งานนิเทศการศึกษา

2.7 งานด้านวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินการ

2.8 งานส่งเสริมการสอน

2.9 งานประชุมอบรมทางวิชาการ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียนประถมศึกษาที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขต
การศึกษา 4 จำนวน 5 จังหวัดคือ ตรัง กระบี่ พังงา ภูเก็ต และระนอง ที่
นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยทุกกลุ่มประสบการณ์ อยู่ในลำดับที่ 1-10 ของ
จังหวัด ในการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2530
ซึ่งมีโรงเรียนรวมทั้งสิ้น 50 โรงเรียน

ผู้บริหาร หมายถึง ข้าราชการครูที่ดำรงตำแหน่ง หรือ ศึกษานิเทศก์ในตำแหน่ง
ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้ช่วยครูใหญ่ฝ่ายวิชาการ
ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ หรือครู
ปฏิบัติการสอนที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ในกรณีไม่มีผู้ดำรงตำแหน่ง
ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

ครู หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนประจำกลุ่มประสบการณ์หรือ
ประจำวิชาของโรงเรียนประถมศึกษาที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้มีประโยชน์ คือ

1. ทำให้ทราบสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 4
2. ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1.1 ผู้บริหาร ประกอบด้วย ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ทุกโรงเรียน จำนวน 50 คน และผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หรือครูที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ในกรณีไม่มีผู้ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ จำนวน 50 คน รวมทั้งสิ้น 100 คน ใช้ประชากรทั้งหมดในการวิจัย

1.2 ครูปฏิบัติการสอนของโรงเรียนประถมศึกษาที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จำนวน 764 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane

ได้กลุ่มตัวอย่าง 263 คน แล้วสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

รวมประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 363 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้ถามทั้งผู้บริหารและครู

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามด้วยตัวเอง และรับคืนทางไปรษณีย์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้วิธีหาค่าความถี่ร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบความเรียง

ลำดับชั้นในการเสนอผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ จะเสนอโดยแบ่งเป็น 5 บทดังนี้

บทที่ 1 บทนำ กล่าวถึง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย คำจำกัดความในการวิจัย ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และลำดับชั้นในการเสนอผลการวิจัย

บทที่ 2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง กล่าวถึง การบริหาร การบริหารการศึกษา การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ

บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากร และกลุ่มตัวอย่างประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และขอเสนอแนะ